

تارا اور اتے بول ملنگا دے بعد

PDFBOOKSFREE.PK

PAKISTAN VIRTUAL LIBRARY
www.pdfbooksfree.pk

ہند کو نظماں

مقبول اعجاز اعجازی

ایم اے اُردو

تارا ویراتے بول ملنگا دے بعد
تیسری پیش کش

تارا ویراتے
ہند کو نظماں

مقبول اعجاز اعجازی
ایم اے اردو

ڈاکٹر آزاد برقیہ
پروفیسر ان پبلسٹی

اجتہاد ہے پیچیدگی کا ذکر اور مشمولہ اعجاز اعجازی

ادب کے بارے میں یہ بحث کہ اسے کس حد تک مقصدیت کا حامل ہونا چاہیے، اس لحاظ سے خاصی شہیم ہے کہ ہم آج تک مقصدیت کا مفہوم ہی طے نہیں کر سکتے۔ یا پھر مباحث میں اس کے ترچہ پات میں شبہ نہیں ہو پائیں۔

تاہم اس امر سے انکار نہیں ہے کہ ادب چاہے نثری ہو یا منظوم، کس نہ کسی صورت سے اسکا کوئی نہ کوئی مقصد ضرور ہوتا ہے۔ چاہے اس پر چوں کہ تعلق ہے۔ دل کے درد سے کہہ سکتے ہیں۔ محروم شعور کی چند دلیوں روشن کرنا ہے۔ مشکل سے مشکلات کا ٹھکانہ ہے۔ یا ماضی کے منظر نامے سے یادوں کا اثاثہ سمیٹ کر منظر ناما ہے اور یا پھر اپنے زبان، اندازت کا لوجہ تحریر کرنا ہے۔

پرتعلق کار کے بارے میں مشاہیر کی صورت گیری، فنکارانہ اشکال میں ہیں۔ مطلق ضرور ہے۔ اور کسی بھی مقصدی ادب کے لائق، کوئی وجہ ہے کہ فنکارانہ فن کے ساتھ ساتھ اپنا جو از فراہم کرنے کی سزا ہے۔

اس تناظر میں، مشمولہ اعجاز اعجازی کی ہندوستانی شاعری کا تجزیہ کیا جائے۔ تو اس سے پانچ ترچہ پات میں، اپنی ماں بول کی نسبت اور نفاذت کے طے کا ذکر۔ سب سے نمایاں اور گہرا فقر آتا ہے۔

مشاہیرت کی کھل کھول کر دیکھا جائے۔ تو اس طرح سے جذبات و احساسات اندر سے بچھ کر اور بے پشت لہجے کا پرتک پہنچنے پر آمادہ ہوتے ہیں۔ ہندوستان اور مغرب اور اپنے ہی وطن کے

مذہب کے دل گرفتہ ہو۔ لیکن جو ملکہ دربار سے اور اپنے بساط کے مطابق روشن کا دستاویز ہے کہ تلاش کرے۔ مشمولہ اعجازی کے ہر فقرے میں اس آواز سے سفر کا انتخاب کیا اور مشمولہ عام پختہ ہو کر بیوقوف

سے واپس پلٹ کر پہلے آج، نصیب اللہ سے شام کی۔ اور وہ نصیب اللہ میں رہے کہ اپنی ماں بول کے مشعل پر لے کر نکالے اور غم سے پرہیز کرنا کہ اس نے اس طرح طرہ پایا جائے۔ اس درد کے گہرائی کو بھرنے سے

مضرب کیا جائے اور اس حالت سے اپنے پہلوئے اور وہ شناخت برقرار رکھی جائے جو بڑی تیز سے رفتی طلبہ پر ہی جاری ہے اور مقصد ہے کہ یہ نہیں ہے کہ اس کے مہار کی سے عمل میں معرفت ہو۔

ذاتی اور انفرادی پہلوئے سے سنا۔ اجتہاد ہے پیچیدگی کا یہ ذکر۔ مشمولہ اعجاز اعجازی کی شاعری کا بنیادی مقصد ہے اپنے ہر فقرے میں وہ سب سے اہم بات۔ تلاش کا سفر اور دریا شناسی کا فن تک عمل ہے۔

اس نے ہندوستان پرانہ اور قدیم انما کو تلاش کرنا ہے اور اپنے گہرائی سے اپنے ہر فقرے کا انتخاب کیا ہے وہ نے خاصا مشعل اور فرمودت ہے۔

آگ وہ ان انما کو مفرد انما میں، لغت کی شکل دینا تو سفاک میر سلطنت مجدد رہنا۔ نہیں اس نے کئی ہنر منگوا۔ ایسے الفاظ کیلئے شعروں کا تانا بانا بنانا۔ موضوعات کی نقل و کپی اور پورے سیاق و سباق کے ساتھ آگے مٹا ہونے کی ترسیل کا اہتمام کیا۔

مشمولہ اعجاز اعجازی کی زبان کو، ایک حال سے آگے لے کر پشاور کی بیگانگی پہنچنے کی زبان قرار دیا جائے تو غلط نہ ہوگا۔ جس میں غامض لہجے کے ساتھ ساتھ ضرب الامثال اور قاعدوں کی چاشنی بھی موجود ہے۔ اور لہجے کی مجلس کا لہجہ ہی ہے۔ سب سے اہم بات۔ ان الفاظ کے لیے پرہیز۔ فقرہ و اش کی جو شاہی نہیں ہے ان کا اظہار ہے۔ اور جو کسی سے پائیدار زبان کی ثبوت مندی کا مقصد حالہ قرار دیا جاسکتا ہے۔

مشمولہ اعجاز اعجازی، واصل ہر شعور طرہ سے سائنس کیلئے مفرد نظر آتا ہے۔ اس میں ہر فقرے پر لہجہ بھی وہ پر لفظ کے مطابق ہے اور اش کی نشی، اور اہمیت ہے آگاہ ہے۔ ۵۱۔ ۵۲۔ ۵۳۔ ۵۴۔ ۵۵۔ ۵۶۔ ۵۷۔ ۵۸۔ ۵۹۔ ۶۰۔ ۶۱۔ ۶۲۔ ۶۳۔ ۶۴۔ ۶۵۔ ۶۶۔ ۶۷۔ ۶۸۔ ۶۹۔ ۷۰۔ ۷۱۔ ۷۲۔ ۷۳۔ ۷۴۔ ۷۵۔ ۷۶۔ ۷۷۔ ۷۸۔ ۷۹۔ ۸۰۔ ۸۱۔ ۸۲۔ ۸۳۔ ۸۴۔ ۸۵۔ ۸۶۔ ۸۷۔ ۸۸۔ ۸۹۔ ۹۰۔ ۹۱۔ ۹۲۔ ۹۳۔ ۹۴۔ ۹۵۔ ۹۶۔ ۹۷۔ ۹۸۔ ۹۹۔ ۱۰۰۔

اور آج تک سے پہلے طرہ واقف ہے سو تکلیف شعور میں وہ جذبات و احساسات کی ماحولیت یا گہرائی کو زیادہ اہمیت نہیں دیتا اور اس سے اس کی تخیلی ترچہ پات حقیقت ہوتی ہے۔

اس سے پہلے شاعری میں توں مرید و حسرت کا نام نہیں لیا۔ نہیں کہ ایسے موضوعات ضرور اشعار کیلئے ہیں جو بظاہر سادہ نظر آتے ہیں۔ مطلقاً حالہ ہے۔ مشمولہ اعجاز اعجازی سے انہیں اپنے

زبان کی نگاہ سے دیکھا جائے اور یہی اس کی حساسیت اور عام شعرا سے ممتاز و ممتاز ہے۔ اور اس نے اپنی کوشش کا پورا

وفا اور شہد ہے اس کی نظم، منزل سے زیادہ مضرب و بیادوں کے ہے۔ اور اس نے اپنی کوشش کا پورا

کا زیادہ اہمیت نہیں ہے اس لیے اور اس کی وجہ صاف ظاہر ہے۔ وہ سہمہ کے جو انما اور مضرب الامثال

نظر آتا چاہے ان کیلئے نظموں کا پیرایہ ہی مطلب ہے سنا ہے کہ منزل میں اس کی گہرائی لہجہ

کم ہے۔

فکر و تخیل کی نشانی
۲۸
۲۰۰۹

اجتہاد کیا جاسکتا ہے کہ میر میری حد تک سے لغت آفرینوں جو سب کو شوقی تعریف، اپنے خاص لہجے کا فرد ان کے لیے ہے۔ ان میں مشمولہ اعجاز اعجازی کی "مناظرہ" "بول منگوا" اور اب اس کی نئی نئی اشعار "مخلی" کو سرپرست رکھا جاسکتا ہے اور مضرب ہی ایک بات، اسے ہندوستان و ادب کی تاریخ میں زندہ رکھنے کے لیے کافی ہے۔

شعر حسن نوشتاری
پیشہ

ایمان داری کی اصل تعلق ہے۔

مقبول انجمن انجمنی دا اسی نال مقبول اردے۔ تہ اس
نے سکریٹس طرح ساڈے نال تقریباً وی یا پنی دریاں دہ حصہ
عمر آوے۔ تقریباً وی سالانہ نکل ایہہ شخص سکریٹس
ایپلڈ فر دہ صدر تے سکریٹس دیاں چاروں ایوی ایشیاں دی
کونسل دہ چیرمین رہیا۔ سکریٹس ایپلڈ فر دی ایڈیٹر شپ جری
اس نے کہتی ہے از سے نال مذہب عمل سکریٹس و فر الفس ایلام
دینا دیشیا۔ اہیت ہے میں فر دہ ایساں کہ بحیثیت سکریٹس دہ
لیڈر آ رہی ہوں تے فوب نام لکھا آتا تے مترجم لیڈر ثابت ہوا
تے بحیثیت ہندو شاعر ہے بی اس نے نام لکھا
تارا دیرا کتابچہ نغمہ تلاوت تے تعلق ہے وچ لکھا رہا ہوا
میں ایہہ گراں بڑھے دلائل ان۔ اور میں لکھناواں کہ ازی
ہر ایک نغمہ ایہی تقامت تے ہندو دا دوراں ای میں ہوندا
ہرے ہندو کویشیاں نول انہاں دی ماں بولی ول متوجہ کردی ہون
نظر ہی آندی رہے۔ مزید آ کھد زبیر خور کتاب تعلق

۱۱۱

دے حوالہ نال منہ صباب ڈاکٹر صیب ذبیر تبسم دی دے
بڑھ کے فارمولہ ایہے کہ مقبول انجمنی دی لیڈری تے وت
ہندو شاعری وچ کوئی تضاد نہیں آتا۔

ڈاکٹر ذبیر تبسم دے مقبول
مختصاً لکھا جاسکتا ہے کہ بیسویں صدی کے نصف آخر
میں جو ہندو شاعری لکھنا ہونے لگی تھی اسے خالص لہجے کا
خود اعتماد کرتی ہیں ان میں مقبول انجمنی انجمنی
کی تارا دیرا / بول منگھا اور اب اس کی نئی تخلیقی
شاعری تعلق کو سرپرست دیکھا جاسکتا ہے ہند
صرف یہی ایک بات ہے جو آج سے ہندو زبان و ادب
کی تاریخ میں زبردستی کے لیے کہانی ہے

مقبول انجمنی انجمنی دی لیڈری وچ تہ شاعری وچ کوئی
تضاد نہیں آتا۔ ایہہ منہ پچھلیاں مسلح وچ اصل واسطے
کہا وے کہ بلور بھی لیڈر ہی او اے وں آتا تے وت
ہندو شاعری کہتی تے اس دے وچ لہجے وں لکھا دھرا دے
تے میں ایہہ کہیاں کہ مقبول نے ہندو زبان و ادب
شاید کوئی ہندو شاعر ہندو شاعری

اصناف شغری میں اسکی نظم غزل سے زیادہ
مقبول ہے کہ اس نے اسانی کرشمہ نگاریوں کا زیادہ
ایمان نغموں ہی میں کیا ہے

ایہ میں پرانیوں کی زبان بلکہ ڈاکٹر خدیج تبسم صاحب
یونٹوں کی بکثرت تھے جیسی کہ زیر غور کتاب میں نقلی
روح تھی بڑھ سیکھو۔

تاہم ثابت ہوتا ہے کہ مقبول ہندو ذلم وٹی وچ اپنی
حکمران مقام رکھتے تھے بلکہ وہ - نہ اسد اسی کے نال
مقابلہ کرنا ناالفاظی ہوئی - اپنی اس گل کے ٹھونچ میں ہلنے
کے سبب - ویکھو کہ یوسف رجا جیسی ہونٹوں کے ہونٹوں

یونٹوں کے ٹوٹے جیسے عرصہ ہی بیکرٹی یا محمود
دے بود ہندو کوئی مقبول اجماری مل گیا دے گھنڈیاں
دی یونٹی دے وچ اتوں تہا توڑیاں کرنے والا لہذا
شاعری دے میدان وچ آئے اڑے داسے بڑی
تیزی نال اگے لگایاں مقام میں لکھا ہے کہ اڑیاں

نکلمان وہ بخوبی نقلی میں دیکھا ہے۔ غنوں تو ہیں آمد
مقبول اسلوب تھے تک بہتارت دتی کہ ہندو شاعری
نوں تک مٹھی تے گوڑی، نرم تے تیز، غصے تے دلا سے
سی مرتب ایسا لہجہ مل گیا دے ہر دے وچ تک غلوں کے
محبت ہے شکر ہے۔ تدبیر ہے بے محبت اس میں ہوی آ
تے کدرب کدرب نرم نرم منراج بی رہے

ہیرا آدی ہیرا کم لہی کر دایے جا سیکے ادھیجا ہو دے
یا ہیرا سا فرسے تو جاندرا ہے۔ انشا اللہ تھی آپ اندازا
لکھو کہ مقبول اڑیاں تھوں کتاب بیچ ہندو دی خدمت
کرنے وچ کھنڈ توڑی کامیاب ہے تے اس دا لکھ مقام
منقحی ایسا جاوے۔ اے اگے کوئی اڑے بیان تے نہ تو
یا صحت بلکہ خوبی ہی کم ہے کہ کسی دے حق تلفی کرنے تے
ٹل پوے تا اس دے نال اس دا فدا ہی سمجھ

دعا
محمد فضل عثمانی
مول سکونریک لکھنؤ

مایا دیوی دے نام

PAKISTAN VIRTUAL LIBRARY

www.pdfbooksfree.pk

ایسے کہنا رکھو گئے تے ہاڑا گندے

کدی رتوں نہ کسی گمان اندر

دو کہڑی دے اتسی چوکیدار لوکا

وت جاڑاں وے دووے جہان اندر

مقبول اعجاز اعجازی

فروری 2004ء

رب العالمین

بندیا تموں لیکے ربّ نے
مٹی دا حک بت ڈولایا
اس دے اندر روح دوڑائی
بت نون وت انسان باڑایا

رب نے سانوں جان لیہ بخش
اشرف کیتا شن بی بخش
سب مخلوق دا مالک کیتا
سب کمان جہان دی بخش
عقل شعور پردھان نوازا
دولت ول ایمان دی بخش
نیلا جیا ٹھنڈک والا
سر نئے اسپن کھلویا
چن تے چن دی چاڑنی بخش
تاریاں دا گلزار سجایا

یہرا اللہ کریم کمال دا دے
جیڑا جگ جہاں نو پال داوے

اوئی رازق رزاق اے رب سوڑاں
جیڑا چوراں تے قطباں نو پالداوے

سوڑاں رب دے صدقے قربان جاؤ
جیڑا فکر شعور خیال داوے

اُزی ذات حفیظ رحیم لوکا
ہر آئی بلا نو ٹال داوے

چٹے ملھے پازیاں والے
چینے تے دریا وگائے
تہرتی نو ذرخیزی بخشی
رحمتاں نال اتاج اگائے

اکھیاں دتیاں ویکھو میں واسے
دنیا رنگ ننگارے سارے
رنگ برنگے باغ سجیلے
چن آسمان تے سورج تارے

کن عطائے سڑنے واسے
بیکر عطائے ٹرنے واسے
مادہ بخشی کر باڑایا
نسلان دے وجود عطائے

تارے رات فون رستہ دسن
چاڑنی جن لٹاڑیں والا
سورج بخشا کرناں والا
مکھل اتاج پکاڑیں والا

ڈاریاں پہریاں پھل سجائے
ہرھک مکھل دی وکھری رنگت
خشبوواں نال پسر یا گلشن
کنڈیاں دے تل مکھل دی سنگت

اچے ایہ پہاڑ باڑائے
وادیاں تے گلزار باڑائے
رنگ تے روپ نکھارنے واسے
موسماں دے سنسار باڑائے

رحمتاں اُزیاں، نعمتاں اُزیاں
راتی رُنے گُلو دا رہ
آپڑیاں نمک حرامیاں لوکا
گھلج بیٹھ کے منز دا رہ

رب نے ماں تو متا بخشی
رشتے ناٹے سب سمجھائے
حک دووے دا حق نہ مارو
لکھیا، وچ قرآن بتلایا
واحد اللہ حک نوں پوجو
پاک محمد نے سکھلایا
دن باڑایا رات باڑائی
مخت تے آرام سمجھایا
زہراں تو تریاق باڑایا
رحمتاں دا دریا دکھایا

وت بی بندیا تو میں ڈر نہیں
شرم دے ہتھو کیوں نہیں مرنیں
نعمتاں دا ول مینہ وسایا
بندیا تھے نہ ارگایا

میں کیبہ کراں کتھے جاواں
کس نوں دل دا حال سوز انواں
دل دے چھالے کوڑ پھولے
نفرت دی ایہ اگ بجھاواں

کوڑے جس نے اگ لگایے
منوں اُسٹوں وکھرا کیتا یے
لائی گ جہاں دے مرن
صاف صفیہ سنگ پلینا یے

ساڑ سڑا کے دیکھ نہ سہلن
انہاں دے بی مڑ وچھڑن
اڈ بی اپڑی اگوچ پلن
بلدے پلن مرن کھپن

ساڑ سڑا کے

پھلے جیا آمدی عینگی
آدے تا بلاندی عینگی
سینے نال لگاندی عینگی
اڑے کول بٹھاندی عینگی
دل دا حال سڑاندی عینگی
وچلی گل بتلاندی عینگی

کواں تا کج سوڑدی عینگی
اگ دے کپڑے پالیندے
جکرو پیار نہ کیتا ہووے
تک کے مومہ پر تالیندے
طوطے داگر ٹھونگے مارے
اکھیاں جج وٹالیندے

جنگلچ رڈیں شیر سدھیویں
تو مچان این میں کیہہ کراں

میرے نال تا اللہ میرا
تو شیطان این میں کیہہ کراں

بول نہ سہکتیں سوڑ نہ سکتیں
تو بھگوان این میں کیہہ کراں

اپڑی تو حبوب دا مارا
تو لوہان این میں کیہہ کراں

چن تے سورج نالئی یاری
دل آسمان این میں کیہہ کراں

میں کیہہ کراں

خان نواب این یا پردھان این
جگ دی جان این میں کیہہ کراں

دنیا ٹھاویں رستم خان این
یا پہلوان این میں کیہہ کراں

پھلانچ وشمیں باغ بوستان این
پرستان این میں کیہہ کراں

اپڑا رڈویں اپڑی شان این
کہارو خان این میں کیہہ کراں

سوگڑ واریں گز نہ پھاڑیں
پورا تھان این میں کیہہ کراں

دنیا دیوچ خان مہائیں
من لے اتھے تو مزمانیں

دُنیا دے بُت تہا لے لوکا
اُڑا رت منا لے لوکا

دُنیاں ساری اکھیانچ پاوئے
جان جاناں ایں میں کہہ کرآں

دل دکھائیں رحم فی کرئیں
قلدان ایں میں کہہ کرآں

بندیہ جو کج ہیویں ہوئیں
اُڑیاں اُلیاں آپے تھوئیں

اگلے جد جہان تو جاسیں
خالی ہتھ کہہ مؤنہہ دکھاسیں

اتھے خالی جے بھگوانی
چلوئیں بھگی کج شیطانی

تلتلی

پازی اُٹے پھراں لڑاں
برفاں اُتے کھار بازواواں
وَا دے کھوڑے اُتے بیٹھاں
اڈکے اُتے چن تے جاواں

تاریاں نال میں یاری گنڈاں
چن دی چاڑنی نال مٹاواں
بدلاں تے دو شالے پوتھاں
سورج لہوے متھہ لاواں

کاغذاں دے میں کپڑے پاواں
ریت دے تہا گنیاں نال سواواں
شیر تے گدڑ نوں کٹواواں
مویا نوں میں موڑ لیاواں

آنیاں اگے لڈی پاواں
کھوتیاں نوں میں پھل پاواں
ڈوریاں اگے سرگم گاواں
مویاں نوں قرآن سوڑاواں

تھوڑو تھوڑو تے الیاں لے
دنیا دے درکائے لوکاں
چن و چن وجود چھپاندے
دنیا دے تزکائے لوکاں

ٹھنڈ دے مارے ننگ سونگے
گندے مندے سُرد سُرود کردے
سک مسکے پہکھ دے مارے
بول نہ سہکن یُو یُو کردے

گنگا جل تے آب زم زم
دوواں دریا موڑ لیاواں
تھوڑاں چپے اُلیاں تھپے
جٹیاں نوں دل آپ نہلاواں

گلے دے دج منڑ کے پا کے
چنگاں دوج نکل جاواں
پتلی چڑھی نکل کے لوکا
دنیا چھوڑ کے نکل جاواں

کھدے کسے نوں متی دیویں
تائیں کوئی کر سوال
تیرے سب وچار ولے
تیریاں گلان سب خیال

ساریاں نکراں کوئیاں وچ
ٹوٹاں سب اکٹھے کراں
نک موٹھے بدن کجاں
پنکھے پنڈاڑیں پنڈاں پیراں

چتر کھوڑا نال گھلواواں
دوواں داھک دام لگواواں
ایاں دے میں دیدے کڈاں
پتل سونا کر دکواواں

پتھراں نوں میں وضو کراواں
بتاں سی نماز پڑھواواں
پتھراں نوں انساں بازواواں
اللہ اللہ دل کردواواں

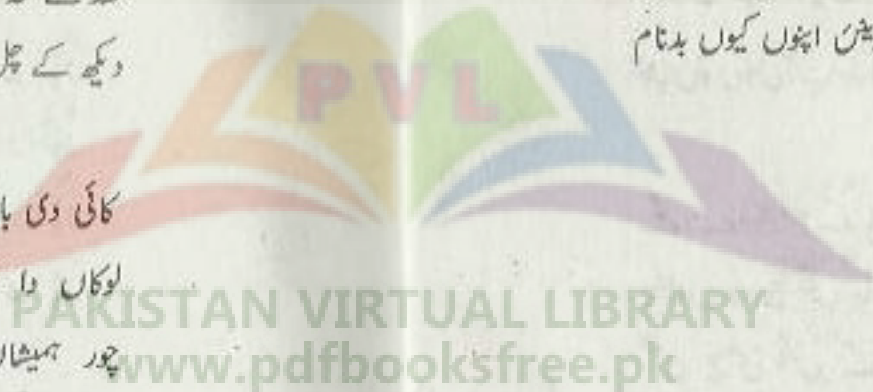
بوغمہ

ساڑ نہ دلاں تو آگ نہ ہاڑ
اونٹھاں دے مؤنہ دی چنگ نہ ہاڑ
ٹھڈے نہ کھا تہنگے نہ دے
دیکھ کے چل تے ٹھگ نہ ہاڑ

کائی دی بازی چھت نہ پن
لوکاں دا بچہ ملنگ نہ ہاڑ
چور ہمیشاں دا چور رہسی
چور نہ ہاڑیں تے ٹھگ نہ ہاڑ

گوڑا تے پکا رنگ ڈاھڈا
کچا تے پھکا رنگ نہ ہاڑ
کسی فرعون دا کہوڑا نہ ہاڑ
ظلم دی مٹھڑی ہتھوڑا نہ ہاڑ

لے مصلّا وڑھ مستی
لے کے اللہ جی دا نام
چھوڑ دے اپڑی سب نہیں
کرین اپوں کیوں بدنام

حسد دی اگچ کدی نہ بل
محسن دے سینے تے منگ نہ ذل
چلدے کوڑے تو چانچ نہ مار
مکر فریب دی چال نہ چل

کچی پکائی ہانڈی نہ منتر
پکلمہ نہ باز تارے نہ گنور
بدن نو کچ کپڑا نہ دیکھ
سوتی نہ دیکھ نہ دیکھ تو سنور

م۔ مشاطی بُرخہ نہ پھار
روگ نہ پال روگی نہ باز
مردے نور نہ بیٹھ کے تو
پھاڑ نہ شاء، جوگی نہ باز

ہوربی کسی توں کول بٹھا
لاں سگوڑ تے چوڑا نہ باز
عقل سمیٹ وچارنا بسکھ
نرا مچھٹھ وا توڑا نہ باز

بن بلائے مزمان نہ باز
بن بزائے سلطان نہ باز
پتھر، پہاڑ بے جان نہ باز
تندر نہ باز آسان نہ باز

ایرے تے غیرے دی بوٹھی نہ سنگ
چھولی نہ آڈ والے نہ پا
سینے تے بیٹھ کے وال نہ پٹ
بتھ نہ جوڑ ترلے نہ پا

کنار کنار ہنٹر

میرے کنار دے نال گرانوچ
جانو چاچی رندی آئی
سرخ سفید تے اہتی تھی
جیویں شالہ کندی آئی

سرتے نیلا صافہ بھیا
کووے چھدی گاندی آئی
اسدا کارا یادے بتوں
جیوا سٹو سٹو اندی آئی

خیراں تے دعاواں منگاں
فیضی میرا چنیدا روے
اڑے کئے کئے جتھ
اڑے بوٹھاں اُتے ہاس

روحواں نہ ساڑ جذبے نہ ڈوب
ذات زہات تے مہر نہ وچ
ساری خدائی والٹوئے لال
گر جامیت تے مندر نہ وچ

مہرو وفا دی بیڑی بازآ
اُزلے تے پرلے پار لنگھ
شہر لکیر تے رستے لکیر
ھک زمین دے دای ملا

لاواں مٹھے اُتے خال
لکے کسے وی نہ نظر
چولا پٹھلاں والا کالا
جدو پاوے تے میں جیواں

چنہ فیضی مائی جیندا روے

اہوں کوئی غم نہ آوے
اشوں دیکھاں تے میں جیواں

چنہ فیضی مائی جیندا روے
مائی میرا جیندا روے

اُوہے تے میں گاواں چنہ
فیضی میرا جیندا روے

اُڑے نکلے نکلے کن
اُڑے مٹھے اُتے چن

اُوہے تے میں جیواں
چنہ فیضی مائی جیندا روے

اُوہے تے میں گاواں
اہوں رنج کے دودھ پلاواں

چنہ فیضی مائی جیندا روے
خیراں تے دعاواں منگاں

ڈھوریاں نوں چرائی آئی
آمدے ویلے سکیاں شاڑاں
پانڑا اُوک لیاہی آئی
وت تہدوری تاندی آئی
روٹیاں آپ پکڑی آئی
بچیاں نوں کھواندی آئی
آپ بی بیٹھ کے کھانہ آئی

گاواں بچاں چوہی آئی
بچیاں پچھے پہوہی آئی
سینوک دیوچ لادیاں کپڑے
ہنٹھاں دے نال تہوہی آئی
نہ اوکڑی جھکدی دیکھی
نہ ای کدی روہی آئی
فھسلاں دی پوائی ویلے
فھسلاں دی کٹائی ویلے

ادائی گاواں گاندی آئی
جینڑا منڑ منڑاندی آئی
کٹار دا ویزہ جنگل جکرو
کھلا ڈلا ہندا ہندا
اُپڑے سب پروہنڑے ہنچے
ہر ہک کھیڈ دا دوڑ دا بھجدا

دو دو بچاں دو دو گاواں
ڈنگراں نو نو داندی آئی
ہنچھے گترا کردی آئی
دٹا آپ بازاندی آئی
ڈنگراں آگے پاندی آئی
انہاں نوں کھواندی آئی

ش۔ شریکاں دیوچ رہڑاں
مل کے بیڑاں کج نہ کنڑاں

پہنکر پتراسب جیٹھ تے دیور
ہک دووے دے جکرو زیور

سب نناڑاں تے پتر جائیاں
جکرو ہودن امڑی جائیاں

نہ الارے نہ اشارے
نائیں چہیرے نہ نکارے

ہر ہک اپڑے کم وچ بچا
اپڑے اپڑے کہاڑیج سکا

اپڑے سردے سائیں مگری
اسدا ہتھ وٹھاندی آئی

چھا جوار دی روئی مکھنڑ
پوٹلی پنھ پونجاندی آئی

وڈے سارے توت دے تلے
بیٹھ کے دوواں کھاندے آئے

ایہ عورت تے ہوز بی ہوئے
شہراچ نہیں گرانواں وچ

اللہ کرے دیر نہ ہووے
اس عورت دے ساہواں وچ

جیڑا یار دی یاری تو قربان ہووے
لوکا فارغ رضا مہربان ہوندا ہے

جھما کر کے ڈانڈا مٹلا دھڑواں
لوکا ایوانی احسان ہوندا ہے

جڑے سرتے تاج عوام رکھدی
اوانی ملک دامانک سلطان ہوندا ہے

جیڑا اللہ رسول توں پہلدا نہیں
اوانی مومن ہوندا ہے مسلمان ہوندا ہے

کویتا

ہک گل توں کہ سجھے انسان ہوندا ہے
جیڑا کج بھی نہ سجھے حیوان ہوندا ہے

جیڑا دلوج کجے جانان ہوندا ہے
جیڑا اکھیاں توں پئے شیطان ہوندا ہے

ناداری دا نام مجبوری لوکا
نہیں تاہر ہک کہار دا خان ہوندا ہے

جیڑا قوم قومیت دا سو پیدا وے
قومی شاعر خوشحال رحمان ہوندا ہے

کہنگرو پیراچ بنھ کے لوکا
تھاپ تے ناچا ٹھدی آئی
ہار سنگھار اوہ کردی آئی
نچڑیں واسے سجدی آئی

دیکھ کے بڑے گندا آیا
جکرو منوں ٹھگ دی ہووے
ہاسے دیوچ روڑاں اس دا
ٹھگڑیں منوں گندی ہووے

نچڑیں واسے سجواں اسدا
کہنگرو بنھ کے نچڑاں اسدا

رکھ رکھاتے پیار محبت
اس دی الفت اسدی چاہت

کنجری

کدی کدی جانا آیاں
پیار دے پھل لجانا آیاں

منوں ویکھ کے کھڑدی آئی
میرے اتو پڑا دی آئی

گلاں کتھاں کردی آئی
سینے نال لگاندی آئی

مٹھے مٹھے ہاسے ونڈ دی
جکرو پھل وساندی آئی

اسراں گندا آیا جکرو
اکھیاں دیوچ پاندی آئی

مہلاں اُتے سُرفی لا کے
شرم حیا مڑاڑاں چاہوے
اپڑے اُتے ہس دی ہووے
کاغذی پھل دساڑاں چاہوے

کنگرواں دی اُو جھنڈ جھنڈ دیوچ
روح دا شور گماڑاں چاہوے
کنگری دے ہر چڑے دیوچ
اپنوں آپ ولاڑاں چاہوے

ہاسے دیاں ٹھاٹھاں دیوچ
ہاسہ اُک اڈاڑاں چاہوے
ہوندے ظلم بتاڑاں چاہوے
دنیا نوں جتلاڑاں چاہوے

جکرو سب کج چوٹھہ بگے
جکرو اپڑے آپ نوں مٹھے

جکرو کوئی چورا ہووے
اندرو پتورا پتورا ہووے

جکرو کج اُک دسڑاں چاہوے
دس نہ سہکے اپنوں کھاوے

اکھیاں دیوچ کجلا پا کے
دل دا روگ وگاڑاں چاہوے

موندے تے غاڑہ مل کے جکرو
کالا موندہ چھپاڑاں چاہوے

یاوت اؤ انسان کہ اس نون
دولت نال خرید دا وے
ہر مجبوری صدراں روحواں
جسماں نون خرید دا وے

رہتے ناطے عزتاں غیرت
اُپنے شیلے شرماں عظمت
دولت نال خرید دا وے
چاہدا یے جو خرید دا وے

اس دولت نون آگ لگاؤ
اس نون پہنڈ رکھو وچ تہ
بے ضمیرے مار مکاؤ
با ضمیرے مل کے لہو

دیکھ کے اس دی مجبوری نون
جگر پھٹ کے ہف ہوندا وے
میں روناواں تو رونا ویں
دیکھ کے اس نو جگ رونا وے

کنجری سارے کہندین استوں
اؤ پوری سوری دتے
اس دے اس اعمال دی مجرم
لوکا حک مجبوری دتے

یاوت اؤ انسان کہ جیوا
اس سی جرم کراندا وے
اپڑا آپ، ضمیر نون دیکھئے
کوٹھے اتے بٹھاندا دے

میری بد نصیبی لوکا
تو نہ آیا تو نہ آیا
اج بی آکے دیکھ لے لوکا
آس نے تیرا در تلویا

رُسیا ہوئیں کسوی گل تو
سنے دس پہنچایا دے
منوں بی تا پتہ چلے
ساروں انج دکھرایا دے
کس نے پھانڈاگ دے بالین
پیار وا کھار چلایا دے

دل دی آگ

سوڑتا آیاے تو بی آندوں
مل کے بالو بگڑو گاندوں

یاداں دے وت ڈیوے بلدے
دوہل آکے غم پہلو اندوں

سک مسکیان اکھیاں واسے
پھلاں دا بازار لگا ندوں

پیار دی گھپ ہنری گری
جن تے تاریاں نال چکاندوں

لطف بہار دا آجاندا وت
تو آجاندوں تو آجاندوں

تے وعدہ پورا ہو دے
قسمیں محوڑ بھانڑیں آ
سناہ دنی ڈوری ٹٹ نہ جاوے
لکھیاں آ توڑ بھانڑیں آ

پیار دے مٹھل وساڑیں آ
راگ واپا دے گاڑیں آ
دن دا شہر وساڑیں آ
لکھیاں پل اچھاڑیں آ

تے وعدہ کجیاں آیا
تے وعدہ کجیاں آیا
بھری پے بھری لوکا
تو نہ آیا تو آیا

اگ لگا تماشہ دکھن
لوک تے تے مار دے نے
پیار دے دشوڑ سارے ہتھے
کدا ایہ بندے پیار دے نے

ویزہ دل دا اجزا ہویا پے
دل ارمانی رنگا ہوئی
ساڈا کسے قصورے لوکا
عقمان دیوچ رنگا ہوئی

دل دے ویزا کجیاں آن امیرا
پیار دے ڈیوے باڑیں آ
آ بہار تے لکھیاں جادے
لکھیاں پل اچھاڑیں آ

دولت دی بندی دنیا مرے نال
دل لگا نہیں چنلہ نہ ہو

موسیٰ تے دس آول دی گل
چور چھپائیں چنلہ نہ ہو

چپ جواب محبت دا نہیں
جان پھڑائیں چنلہ نہ ہو

اپنی تے دڈی گل نہ کر
دل دکھائیں چنلہ نہ ہو

ہاں لوں ہاں تے رن نورن
فرق مہائیں چنلہ نہ ہو

چنلہ نہ ہو

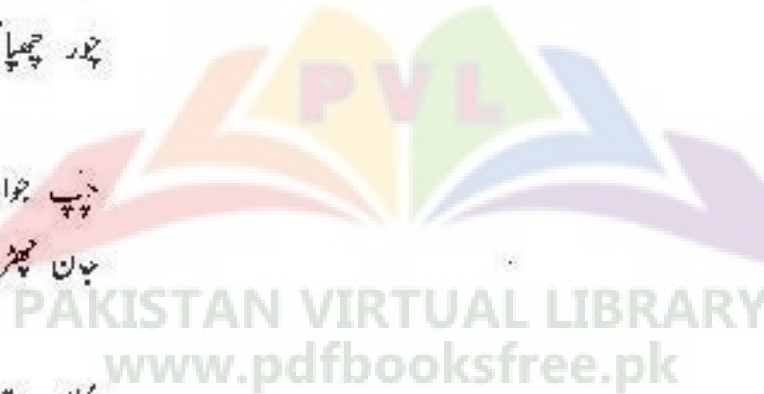
دل دہائیں چنلہ نہ ہو
جان تے جائیں چنلہ نہ ہو

اپرا کما تے کھ کھوا
منگ سک کھائیں چنلہ نہ ہو

پھار گردن تے ہیر نول
شوق چھپائیں چنلہ نہ ہو

تے دچار ہواواں دیوچ
تیر چھپائیں چنلہ نہ ہو

دی بیچم تے غوث نہ زے
موت ہائیں چنلہ نہ ہو

میر سول دامانک تووین

میرا ماضی میرا حال
میری سوچ و چار خیال
منوں اس سی کدا نکار
تیر جدائی دے نہ مار
آجا آجا آ دلدار

دلدار

کھلاواں اڈیاں تنوں

نکل کمار و چھائی مار
آجا آکروا دیدار
تیر جدائی دے نہ مار
آجا آجا آ دلدار

سائے ساری دنیا چھوڑی

تنوں اپڑاھک باڑا

تنوں دل دیوچ کھاپا

تنوں اکھاچھ پایا یار

آجا آجا آ دلدار

میری دولت دنیا تووین

تیرے وعدے قول قرار

آزیں تو نہ کرا نکار

تیر جدائی دے نہ مار

آجا آجا آ دلدار

ڈیوے بلدے

نہ شیطان دے آکھے لگدا
لہے انسان کدے نہ پہلدا
ویر نہ ہوندا قہر نہ ہوندا
دفتر ظلماں دا نہ کھلدا

مفتی قاضی ہامنز قادر
بیٹھ کے اپڑی کیوں منواندا
پتھراں دے بھگوان نہ ہوندے
اگر اللہ سامڑیں آندا

مسجد مندر گرجے اندر
روحواں دا بیوپار نہ ہوندا
کوئی حاجت مند نہ ہوندا
نقرت دا اتہار نہ ہوندا

جو بن

تیریاں یاداں سارے خاب
خشبو خشبو پھل گلاب

تیریاں گلاں شکر پارے
ہاسے تیرے لا جواب

تیرا جو بن ڈل ڈل پہندا
حک قیامت حک عذاب

چال تیری مستانی لوکا
چمکھو چھولا حک ستاب

اکھیاں پھریاں تال خمارے
نشہ دہ دیاں واگ شراب

حسرت

کدی تا حسرت پوری ہوئی
اڑے نال بٹھاساں اُسٹوں

کدی تا راہواں دیوچ ملیسی
دل دا حال سوڑاں سا اُسٹوں

بنتاں زاریاں کرساں پہلے
پڑی بھ مناساں اُسٹوں

جے نہ مہیا سوڑے لوکا
کدی نہوت پلاساں اُسٹوں

کدی نہ پوہیں اوست لوکا
اڑا ماس کھاساں اُسٹوں

پوٹو کھنڈ

تھوٹھ نہ ہوندا چور نہ ہوندا
چورال آتے مور نہ ہوندا
کوئی خان نواب نہ ہوندا
من مندروہی خور نہ ہوندا

پیار وقت اے ڈیوے بندے
منڈپ کمار سے حکمت ہو جائے
دکھو دکھ انسان نہ ہوندا
سکھ نال سوٹے سکھ نال کھاندا

دل دی نگری

دل دی نگری دا سردار
شر محبت دی سرکار

اسنوں اپڑا کرنے واسے
کیتے دم درود ہزار

خفتہ اکھیاں وال سنہرے
اکھیانچ کجلا پہرے دار

چال لونہ کرنے والی
مٹھڑی پائل دی مٹھڑکار

چھنڈ چھوپ

پرودے بلدی خبپ
ساری تہرتی چپ غروپ

ممبر چپ تے قاضی چپ
اکھیاں بند نمازی چپ

سورج دیاں نیشاں مویاں
چاروں اور ہنیرا کہپ

چھنڈ چھوپ دی لوتی لپے کے
تو بی چھپ تے میں بی چھپ

اسنوں لوک زمانہ کہندیں
کدی چھاں تے کدی تھپ

تکہ بوٹی

رستے سارے ڈنگے چنے
ٹوٹے ٹوٹے شب کھڑے بے

شاہواں دے بی شے دگڑے
لگن جکرو دگڑے لگڑے

اصلی نقلی سب تہلوازی
جگ کھٹو پرو واڑی

سارے پاسے تھارے لوٹی
پیار محبت تکہ بوٹی

یو تے پڑے ایسے
ماں بی چوٹی تھی بی چوٹی

دلاں نون ترکاندا پھرے
ازا حسن روپ خمدار

ازے نازتے نخرے توبہ
چاکر ازے باغ بہار

مونیوں کج آد بولدائینگا
اکھیانج سدا با وقار

پچھدین لوک ٹھکاڑاں میرا
اسدا کوچہ میرا کنار

سجہ جتھ بلاواں تالے
پھاویں مونہ کراؤ کالے
قاضی ویکھکے سوڑ کے تھ
مونخواں آتے لگے تالے

کھرو رہیا یے مہارخ
بچہ لٹ کے لے گئے سالے
سالیان آیاں مہندی لاڑیں
مزے لٹ دے رئے شہ ہالے

قوم پرستی اگ المہا
کنار اجاڑے دیش نکالے
دکھاں سی کنو ڈرنا لوکا
سارے اپڑے دیکھے پنالے

مارا ماری گھوپہ سکاپی
سپ دا بالک سپ نے پاپی

مایا مار ترکان گرے
کھجے کھجے چھاپا چھاپی

میرا خیال

اُڑیاں اکھیاں پھل زُغمس دا
ہرئی وانگر جکرو پنجال

اسدا روپ سولڑا لوکا
پنکلی نہ جاوے اسدی پنجال

اسدے دند اسمانی تارے
موتیے دا حک پڑیا تھال

اسدے ہوٹھ گھابی کلیاں
جئی گھل تے ہسدا خال

چچاچ بیچے دل تو لوکا
کالے وال سترے جال

نرا پیکر

اکھیاں تا موٹ تیرا پیار لیے لواں
ساریاں بلاواں جھک وار لیے لواں

ہوٹھ تیرے کلیاں گلاب جکرو
کوئیں تا ایہ تیری میں بہار لیے لواں

وال تیرے ریشمی عجیب گدیے
سونے دیاں تاراں۔ تار تار لیے لواں

باہواں چنہ پھلاں دی امیل تیریاں
موتیا روئل د ایہ حار لیے لواں

اکھیاں نے جکرو کہ جام چھلکن
انہاں دچو کڈ کے شمار لیے لواں

دل دی سرکار

ماہیا دل دے ویزج مزان آیا ہے
میری چندڑی جہان تے جان آیا ہے

میرے دل اے خانی مدام کردا
جھوٹے زمانہ سلام کردا

آیا مونڈے تے لکھی دا لڑ سہکے
گانی سونے دی گکے دچکار لکے

روپ

تیرے حسن دا کوئی کمال بیٹگا
تیرا حسن جمال خدا دا دے

رب حسن دی تئوں سرکار سوچا
تئوں حسن دا پیکر بازایا ہے

تیری اکھ تئوں نشہ سرور بخشا
ہیبت عشق دا وچ رسایا دے

تیری چال تئوں شان بے داغ بخشا
تیرے پیکر تئوں روپ عطا یا دے

ایڈا ماز تے فخر غرور نہ کر
میرے رب نے تئوں بازایا دے

حکمت

چھٹی تمیض دا خاصہ لوکا
اسدا کار تیرہ دے

سپ نواں پہاویں دودھ پلا دیں
ڈنگسی ازا و طیرہ دے

عورت دا دودھ سک جاوے تا
دیڑاں پندیے زیرہ دے

ڈیوے بلدے اکھیاں کچلے دی تہار
چھاواں کردیاں زلفاں تے قدر چنار

گلاں کرے او مٹھیاں کر پھل چودے
قہے خوب زمانے دے لوک کردے

او ٹھنڈکے دل دی بہار گدایے
سچ کوں تا دلدی سرکار گدایے

چڑھے چن تے پتر جیآ
دوواں کدی چھپ دے نہیں

جد بی چور کے ٹھہر جاوے
ڈنڈے پے گئے نہیں تھیں

اڈا بی روٹا توٹا دیکھایے
ہامہ نکل گیا پھنسیں

اُس نون چاندیاں شیشہ دسیآ
پنٹ اڈا رویا کر پڑھیں

اڑے موٹہ تے تھپہ ماڑس
نادم ہو کے کر پھنسیں

کالے پاڑی سرخی تھنہ نوں
اکھیاں لٹی ماہیرہ وے

معدے وی دل گرمی واسے
ککدین گوند کتیرہ وے

ککسی بی تاسور دے واسے
ول علاج ای چیرہ وے

معدے دے تیزاب دے واسے
تھنہ سونف تے کھیرا وے

تا نگاں دے آویڑے دیوچ پیار دا بوہ لائیں
پیار دی پیگ چڑھائیں اُچی آلا رے کھائیں

اکھیاں چھیاں ہوندیاں جاوے آکے روزک آوے
نفرت کو کوچ نہیں ملدا آدوال ایسہ ٹھائیں

موٹ کے اکھیاں ٹھیل دے بیڑی لوزدی شکر ہووے
اللہ مالک کنڈے لاوے متے ہک ہو جائیں

پھلاں دی بہار بی آوے وت خزاں بی آوے
موساں وارے چکرازی کدی نہ ایسہ پہلائیں

چن تے یا مرنج تے جاڑاں پاگل خانے سارے
دی آتے سکار بازائیں رل مل دکھ وڈھائیں

دل نولا گے پیارا اسدے بول بی پیارے پیارے
دل دے ویڑیچ رادھا اُچا سوڑاں ہک چنارے

کہوریاں پاکے نکلاں تیرا زیب نہیں دیندا سوڑیں
پیارتے پوچہ پاکے بے شک لٹ یے سب نظارے

دل دی چاہت باڑگنی کعبہ وانگ پجاری ہو یاں
سورج نول میں تلے لاواں کھولیاواں تارے

میرا جو بن میری نشیاں چڑھدی ایسہ جوانی
سب کج تیرے ناویں لایا ہو رکھ متئیں پیارے

پچھلی وا اجنی لیائی غم دے بدل کالے
آساں مرکھپ گیاں لوکا چھپ گئے چن تے تارے

انیاں کالیاں راتاں دیوچ
تیری یاد ای دن چڑھاوے

اُز دیاں اکھیاںج تارے چمکن
ہس کے جد بی اکھ چپڑکاوے

آجاوے تا ست بسم اللہ
نہ آوے تا نچولہ گاوے

دورو لکھ اشارے کڑے
گے نال تا کھابر جاوے

دل دی گھری روشن روشن
دل دے دیزج مانگے پاوے

اڑے نال اڈانج بھ جاوے
جکرو پاڑج جن لہ آوے

پھل کڑمائے وکھ کے لوکا
شاید کدی نہ اتراوے

پھل وفادے کھڑ کھڑ پندے
دل دے ہاشج جد اڈ آوے

نائیں سچ تے نائیں تلن
ہسدی بوٹھی تے نہ ڈل

شام نوں سورج ڈب جانداوے
چڑھ دے سورج تے نہ پھل

دل دے زخم بل بل کر دے
اپڑے غماج آپ ای کھل

باغیاں دیوچ اتو بولا
اڈگئے کوک دے سب بلبل

وگدے اتھرو اُس تا دیکھے
کج نہ پایا اُس نے نمل

پنن و پنن وجودے لوکا
اپڑا آپ چھپاناواں

چیزے دن تو مٹی آئیں
سال پہ سال مٹاناواں

کانڈی کپڑے سچ نہ جاوے
مینہ سی نس نس جاناواں

تیرا پیار تے چڑھیا پنن
جملہ واں چھپاناواں

نفرت کولو نفرت آوے
روزکی ٹول وجاناواں

خبرے آج آؤ کیوں شرمائی
ایہ گل ساڑی سمجھ نہ آئی

آؤ دے میرا میں واں اسدا
سوز کے لوکاں کھلی پائی

پتوں کے پناے قاتل چہرے
مہنگی مہندے اشنائی

عاشق جد جنونی ہونداے
جگ وچ ہونداے رسوائی

دنیا سانوں پھل پھل جاوے
جد بی اس نے آپ پائی

گلی گلی گل دے آؤ
ٹہنی چمک نہ لوکا کھل

اسدا پیار بہار دا موسم
دل دے ویراچ کھڑیا پھل

سکھ دی نیندر آؤ بی سوئدا
سکھ دی نیندر میں بی سوئدا

پڑاں اُتے چھالے پدھ گئے
آؤ بی پوئدا میں بی پوئدا

کوئی دیندا دم دلاسه
آؤ بی روئدا میں بی روئدا

کوئی ہووے اتھرو پونجے
هک تا لوکا سکھی ہوئدا

گل مایا تے سوڈی دیدار تیرا
دل و جان سی ودھئے پیار تیرا

چاروں اور بابائیاں نے تیریاں سب
گے گل جہان جاں شار تیرا

اس رنگ تے روپ اُتے ماڈ نہ کر
سارا فخر غرور بیکار تیرا

منوں ایڈی پلا نہ اگ لگا
نال سڑے نہ کدوے سنسار تیرا

بھل سآم کے رکھ سائوں کنڈے ڈاہڈے
توں ہو وے نصیب گلزار تیرا

سارے لوگ اڑاون ہاتے
سانوں مار مکاون ہاتے

دل دی ترقی سڑی گئی
ساڑن آگ لگاؤن ہاتے

کناں دیوچ کھون زہراں
ساری رات بگاؤن ہاتے

تھی دستو کڈڑ جاواں
چاروں اورو آون ہاتے

کڑی تانج گدایے لوکا
آپڑے وال بلاؤن ہاتے

اسدا جد دیدار کراں میں
اکھیاں دے نال پیار کراں میں

بھٹاں نوں میں تو پلایا
دل ترقی گلزار کراں میں

اس نوں دیکھاں اس نوں چاہواں
ایوائی حک روزگار کراں میں

دنیا پناویں دارتے پھاڑے
دت بی اس نوں پیار کراں میں

اڈے نال محبت کیتی
لوکا کیوں انکار کراں میں

موند دا مٹھا من دا کھوٹا
جکرو حک سیاسی لوٹا

اُز خبرے اُو دل یے اڈیا
چھیلا کل جہان دا چوٹا

اُتو تائیں رووے تھووے
وچو پٹریا ہو یاس پوٹا

اڑے پیٹ دا پٹر لوکا
کم آجاندا یے سکہ کھوٹا

کالا بختاں والا ہوندا یے
پٹر فائر جن دا لوٹا

دکھ پرائے جالے ون
راہونج ڈیوے بالے ون

کولیاں دی دلالی کیتی
دیکھے ہتھ تا کالے ون

کوی آوے دل پھرو لے
اندر چھالے چھالے ون

جگراں تے اتار نہ رہیا
سارے دیکھے پنآلے ون

قیامت کہو اس دنیا اندر
پھولھیاں دے منہ کالے ون

تا کج کہ تے نہ کج سوز
اکھیاں دیدے تک نہ پوز

کلا کہ تو ٹولا گا سیں
آجا مل کے خوشیاں چوز

دنیا تیری تدوں ہوئی
ہے کج ہووے اپڑی کوز

زٹی پہب ان نیلے کج
چہرے سارے زرد توڑ

اپڑی کنڈیں واسے لوکا
پہلے دووے دی بی سوز

عشق دی آگ ٹو کھاویں نہ
اپوں تنک یا کج پاویں نہ

سکھ سہائیں لکدی پیے
غم دے بوٹے راویں نہ

لوکا ٹھنڈی آگ محبت
ساڑی گل پہلاویں نہ

اسدا نام کے نقش دل تے
پل کے بی مناویں نہ

اکھیاں سارے دیدے پاوان
سکھ دی کنڈی ٹھاویں نہ

عمہٹ کے چھمپاں پایے دل
خوشیاں رنج منایے دل

وت او آیاے عیدیاں ہویاں
تو بی گچ یے گا دل

پیار سمندر ٹھانھاں مارے
غوطے مار نہایے دل

دل دیاں اکھیاں روشن کریے
چن نال یاری لالے دل

سورج کولو اکھ نہ چپکے
اکھیاں گچ اکھیاں پایے دل

پہادیں لکھ بگانہ واں
اسدا میں پروانہ واں

سب بہاراں میرے مگری
باشعنوان افسانہ واں

کچ زمانہ ہوسی تھوے
میں بی حک زمانہ واں

دشمنوز سجنز لکن سارے
راہواچ پھل وسانا واں

ٹٹھے پیارے جیندے رون
جھان نوں میں چاہنا واں

وٹ بی اپنوں سوڑاں کولے
پٹنیاں نال کہہ لانے متھہ

ہو ٹھاں اُتے لالی دڈھے
پان تے لال گلابی کتھہ

سر اُتے اسمان دے کادرن
لوکا سہائے سکاہ نہ بہت

کونجاں اہڑے نیلی لہن
نوندن پھرن جتھہ جتھہ

اکھیاں والو دلوج لتھہ
دنیا ہوگی تھتھہ تھتھہ

منوں اپڑا غم کے متھہ
چکرو ہووے شکت دا چھتھہ

سوڑا منہ نہ گھلا متھہ
چکرو جن پہاڑو لتھہ

میری من لے پیار نہ کر
سکھی جھڑی خوار نہ کر

اسی بی انساناں آخر
سانوں انج پیزار نہ کر

سوہنوں کدی بازو دے ٹینگے
کوشش ایسے بے کار نہ کر

جتھے دل دا سودا ہووے
وت کرول وچار نہ کر

نفرت نہ کر مونہ نہ موڑ
ایڈا بی بے زار نہ کر

پنچھیاں وے پرکپ کے سدایے چھکالے اڑاندوے
اپڑے تک نموش دی خاطر ہار سنگھار کراندوے

کنڈے کنڈے کردی جیو خشبو امدی آندیے
ہر نظارہ روپ دے اسدا ول تصیدہ گاندوے

اسیے تیرا دے سارا سنسار لوکا
میں تا کہ میرا پیار لوکا

تو پھل تے پھلاں دارنگ تے ٹہنگ
تو باغ تے باغاں دی بہار لوکا

تو دولت تے دنیاویں آج تے کل
خوشیوں دا پیریا گزار لوکا

بھ سہیت دی سنیت گل بات ہووے
لیجھ جانداوے دل تو غبار لوکا

میری سوچ تے فکر دا رہن این تو
تنوں دیکھ کے کرناں سکھار لوکا

ساوے پتے زرد ہوئے
ساوے درد گرد ہوئے

ہینے جد بی مل کے دوواں
اکثر گرم سرد ہوئے

کنوا کنوا بند دکھاواں
دخم کھاوے درد ہوئے

ہڈھے وارے ہوز کہ فیدا
اسدے کنار دے فرد ہوئے

اللہ نہ بے پردہ کرے
کڑی تا بے پردہ ہوئے

لوکاں نے تاؤل پھلایاے
سانوں تو پھلانیں کیوں

اڀڑاٹھیہ ہونڈیاں سونڈیاں
کدرے ٹھیہ لانیں کیوں

کھار دی سکی سنی ڈاڈھی
کھار پرانے کھانیں کیوں

پیار دے لکے رستے لوکا
ہتھاں نال بھانیں کیوں

منداے جو تقدیر چھ ہونداے
ایویں جا کرائیں کیوں

رب سی ڈر ستانیں کیوں
چینڈیاں مار مکانیں کیوں

کچی حک دووال دے وانگر
لوکا سانوں ٹھانیں کیوں

راز دلاں دے کھولن اکھیاں

چپ دی بولی بولن اکھیاں

شپ شپ اتھرو وگدے بولن

پیار کویتا ڈولن اکھیاں

ڈکھاں دا جدساون وسایے

دنیا سب ڈیوون آسیاں

اکھیاں تے اتار نہ کر تھیاں

باز کٹاری کون اکھیاں

پیار وفا محبت چاہت

اکھیاں دج پھروان اکھیاں

سانوں وکھ الہا ہوئی

جکرو انوں اپن پی

ساڈے کولو اٹھ کبیر گئی

سانوں اپڑی خبر نہ رئی

دنیا داری تھوم تھکا

اش دھن سب بائی

ہندکو دا امام اعجازی

چاروں پاسے القدائی

شاید کوئی نکل آوے

ہندکو کھسے اڑے جئی

دلی شوق دی اک پھر دل مانویں
کدی زس جائیں کدی بولنا ویں

کیوں جیندا عذاب سہیڑنا ویں
جیوی دنیا ایسے لوکا ڈولنا ویں

پہلے دُغم لگانا ویں ہس ہس کے
وت بیٹھ کے بکھیاں پہولنا ویں

تیری اسی ادا نے تے ہاریاں دے
ساڈے شوق نو روز ٹولنا ویں

کیوں جتھ ودھا کے چھکنا ویں تو
کر فیصلہ حک کیوں ڈولنا ویں

بیٹھ کے کول ستاندی رتی
دلوج اک لگاندی رتی

اکھیاں نیویاں کر کے ہسدی
شرماں وچ نہاندی رتی

گھلاں اٹے روپ دی لالی
کر کے پیار ودھاندی رتی

بوسہ لیہڑیں اٹھے ہویاں
جتھ چھڑا کے جائدی رتی

سائوں بی ترخانہی رتی
انہوں بی ترخانہی رتی

گل دے نال او گل ملاوے
آس دی اُسری کنڈری بھاوے

اکھیاں دیوچ رات لگدا
منے کدرے کل آوے

دل دا ویزہ کھوترا ہویا
آوے پیار دا بوند رات

کوئی سسکی لگدا جینگا
کسوں کوئی حال سوزاوے

کس کس نو سمجھائیں لوکا
انہاں توں نہا سمجھاوے

میں لیکھاں دی ہتھ وچ لکیر ٹوٹاں
توں خاب وچ ویکھایے تعبیر ٹوٹاں

کوئی لانجھ لٹا کا منوں لٹیک دا نہیں
میں رانجھ واں اپڑی میں ہیر ٹوٹاں

تیرے بھر نے ساڑ کے سوآ کیتا
تیرے روپ دی وکی تصویر ٹوٹاں

تیرے جاڑیں دے بعد کج سمجھ دا نہیں
دل اپڑا میں بیٹھا دلگیر ٹوٹاں

سارا فکر شعور تیرے نال ٹورا
کتھے رکھا وی دس جاگیر ٹوٹاں

نہ ویلہ تے نہ وقت
تے گوی بیٹھی تخت

سزے آڑے بخت
جہڑا ہوڈے سخت

ہنے دیکھا اپوں
تے بیا وقت

خدمت دیوچ عظمت
دنیا آزی جنت

ہسنو ماں نہ بخشے
وڈا او بدبخت

پٹھے نو او دیندایے بہت
ماربی کھاندایے کہندایے وت

تندھیں تاڑیں پھٹی ہوئے
سو سیاڑیں کھوئی مت

ٹٹھے نو کوئی چکدا ہینگا
لگ جانداوے مار کے لت

نویں چھت میں چھتی لوکا
قسمت وت بی چوپی چھت

آج دانام بہارے لک لیے
دیکھی جاسی وت دی وت

سداں دے میں پھل پرواں
تیری لکھ وچ جاگاں سوناں

میرا شعر داں تیرا
تیری خاطر ہستاں روواں

کیڑا پر اڈیاں تنوں
کیڑیاں اتناں ہوں میں نواں

غیراں نال تو پیار نہ کر
ساڈے دل تے وار نہ کر

پھل سولے باغاج ڈاڈے
پھلاں دا بیوپار نہ کر

سویاں نو کھ مارنیں لوکا
پیار نہ کر انکار نہ کر

ٹوٹے ٹوٹے دل دے کرے

یہ دا کھار مسار نہ کر

اے نہ ہووے جان سی جایاں

ایا بی ہزار نہ کر

قرض چک زمانی کہتی
لوٹھے مار دیوانی کہتی

چپہ چپہ ڈیوے بالے
خجل دل جوانی کہتی

کسے نال بی بیار نہ کریمیں
جوانی سچل من بانی کہتی

شکوئی دل تا آیا لوکا
سانے پیش نشانی کہتی

ہنی گوشت ہی آپ نہ کھاوی
آئی میری قربانی کہتی

کھساں دکھ ہزاراں تھے
کتروے دساں کتھو چھوواں

سارا بچہ زخماں پھریا
کتروا کتروا زخم تھوواں

تارا ساڈھے لیکھ دا ٹٹیا
ہور کہہ لائیں ساڈیاں ٹوواں

گرو اپٹوں ہور تروکاں
راہواں ساریاں کھنکر کھوواں

ملٹریں اسنوی چاندے نہ
اکھیاں کاش طاندے نہ

اکھیاں پھیری اسراں لوکا
پیار دی جوت جگانڈے نہ

پیار دی او رسوائی کرسی
اکھیاں انج وچھاندے نہ

زخماں اُتے زخم لکاسی
دل دے زخم دکھاندے نہ

دنیا ساری دشمنوں ہوسی
اس نون کڈی چاندے نہ

خاہاں دے وچ آئی ایں
یاداں یاد کرائی ایں

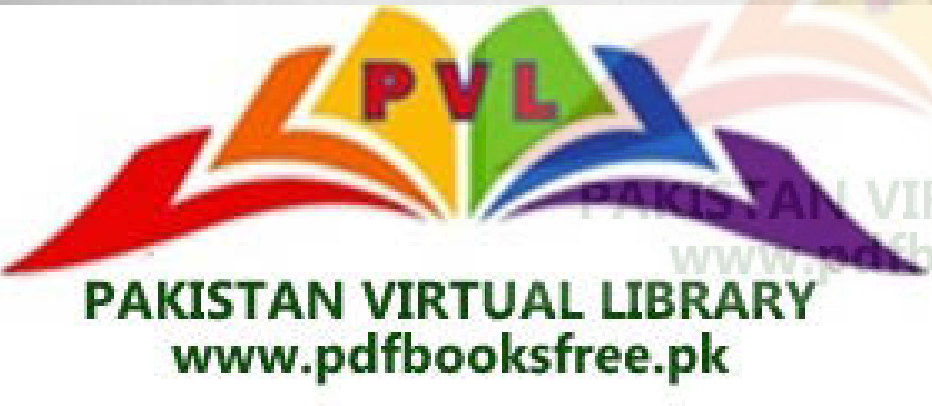
لوکاں نون پھوکائی ایں
لوز تے مرچاں پانی ایں

آپ اشارے بازی کریں
آپے وت شرمائی ایں

اللہ کدرے اختہ کرسی
سانوں کیوں اختائی ایں

آئی ایں نہ ہاڈ
کھل کے دن کہہ چاہی ایں

چاروں اُس سمیٹے جیون
سکھ دا شربت پیندے روڈن
سب دا ہووے اللہ راکھا
نہیاں مازن بھرن ٹرن

ووہٹی دے نام

میری بیوی سکھاں لدھی
مُحلاں راڑیں مُحلاں لدھی

جکرو میرے سکار دا راکھا
دکھ تے سکھ دی ساتھی پاکھا

غیندر دیونج غم نہ آؤس
چاروں بیٹے جیندے روڈس

وڈا نام قدیرے نے جدا

دووا نام ظہیرے نے جدا

تیسرا فرخ سیر سدھیرا

چوتھو قاز گل سدھیرا

مسافر

سکھ دے بدل
شہڈیاں چھاداں
پھلاں لہھیاں
ساریاں راہواں

چڑھا سورج
چاڑنی چن دی
چاہت من دی
چرمل پاندے
چن ستارے
سکھ نظارے

سارے موسم
سب بہاراں
ٹور کے لوکا
اس دی نگری
دل دی نگری
جکرو آپ مسافر
ہویاں

مقبول اعجاز اعجازی
ایم اے اردو